

Професору Павлу Петровичу Рижку — 80 років

Павло Петрович Рижко народився 25 жовтня 1935 року в місті Харкові. У 1954 році став курсантом Київського військового медичного училища, в подальшому служив у збройних силах СРСР. У 1967 році закінчив Харківський медичний інститут. Працював на різних посадах у практичній ланці охорони здоров'я, а також науковим співробітником Харківського науково-дослідного інституту дерматології і венерології.

У 1975 році П.П. Рижка призначено головним позаштатним дерматовенерологом Харківської області і головним лікарем обласного клінічного шкірно-венерологічного диспансеру. Це кадрове призначення припало на період значного зростання рівня захворюваності на сифіліс серед населення міста Харкова. П.П. Рижко разом з управліннями охорони здоров'я Харківської області, міста Харкова і районних адміністрацій, колегами, науковцями і практиками, зацікавленими службами і відомствами зумів скоординувати діяльність науки та практики, перебудувати та зміцнити матеріально-технічну базу служби, посилити її кадровий склад, впровадити новітні технології, форми і методи боротьби з поширенням венеричних хвороб (більшість було застосовано в Україні вперше). Все це сформувалося у принципово нову систему боротьби з поширенням інфекцій, що передаються статевим шляхом (ІПСШ), зокрема вірусних гепатитів В, С, ВІЛ/СНІДу, ВІЛ-асоційованих захворювань, ТОРСН-інфекцій.

За ініціативою П.П. Рижка було сформовано систему організаційних та нових клінічних підходів, що дало змогу в кілька разів знизити рівень захворюваності на сифіліс, гонорею, трихомоноз, псоріаз, пухирчатку, атопічний дерматит, екзему, контактні дерматити, мікози та ін.

Уперше з ініціативи Харківського обласного клінічного шкірно-венерологічного диспансеру сформувалася в окремий напрямок косметологічна практика.

Після розпаду СРСР, у період значного зростання в Україні рівня захворюваності на сифіліс, фонд дерматовенерологічної служби Харківської області становив 1100 ліжок. Було утворено 8 міжрайонних дерматовенерологічних центрів із серологічними лабораторіями, диспансери в містах Богодухові, Зміїві, Ізюмі, Краснограді, Куп'янську, Лозовій, Чугуєві, а для мешканців приміського Харківського району — районний шкірно-венерологічний диспансер, шкірно-венерологічні відділення в центральних районних лікарнях Балаклійського, Валківського, Вовчанського районів, обласна дитяча мікологічна лікарня на 100 ліжок (з освітою за програмою середньої школи).

У місті Харкові за клопотанням обласного клінічного шкірно-венерологічного диспансеру спеціальним наказом Міністерства охорони здоров'я України організовано міський шкірно-венерологічний диспансер № 5 з патронажним центром та серологічною лабораторією при ньому, а також диспансери в Держинському, Комінтернівському, Московському, Жовтневому, Орджонікідзенському, Фрунзенському районах, дерматовенерологічні відділення в Ленінському та Червонозаводському районах, венерологічний профілакторій, централізоване медпрофбюро при міській лікарні № 26 з філією в Орджонікідзенському районі, скабіозорій, венерологічний диспансер № 11 (режимний) з цілодобовим медичним фільтром і трудовими майстернями при ньому.

З ініціативи головного позаштатного спеціаліста-дерматовенеролога Головного управління

охорони здоров'я Харківської обласної державної адміністрації професора П.П. Рижко дерматовенерологічна служба області вперше в Україні розробила і впровадила нові форми організаційно-методичної, діагностичної, лікувальної та профілактичної роботи:

- а) при управлінні охорони здоров'я обласної державної адміністрації утворено штаб із боротьби з поширенням венеричних захворювань та ІПСШ з робочими групами в районах міста Харкова та області;
- б) утворено оперативні групи та епідзагони для санації осередків венерологічних захворювань у складі медичних працівників територіальних лікувально-профілактичних закладів та співробітників правоохоронних органів;
- в) уперше в Україні 1991 року з ініціативи дерматовенерологів та УВС Харківської області рішенням виконавчого комітету Харківської обласної ради народних депутатів від 24.01.1991 № 16 організовано спецпідрозділ міліції при УВС МВС України в Харківській області — «міліцію моралі» для поліпшення роботи з групами ризику;
- г) утворено міжвідомчі комісії, які в подальшому стали координаційними радами (постанова Кабінету Міністрів України № 357-98р);
- д) розроблено та впроваджено сучасні стандарти діагностики, лікування і профілактики шкірних та венеричних хвороб, впроваджено синдромний метод їх лікування, стандарти статистичних показників, рейтингових оцінок, адаптованих до міжнародних стандартів ПРООН-ВООЗ;
- е) Харківський обласний клінічний шкірно-венерологічний диспансер розробив та впровадив мережеву дистанційно-комп'ютерну інформаційно-аналітичну програму моніторингу та протидії поширенню венеричних хвороб, СНІДу, вірусних гепатитів В, С (автори — головний лікар, професор ХМАПО П.П. Рижко та співавт.) відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 13.05.1996 № 517 на підставі держзамовлення за контрактом № 131-96 з Міністерством у справах науки і технологій України. Програма дає можливість активно керувати процесом зниження захворюваності населення на соціально небезпечні хвороби. За висновками державної приймальної комісії Міністерства освіти і науки України розробку рекомендовано для впровадження на всій території України;
- ж) розроблено програму дистанційного консультування;
- з) впроваджено аустріч-роботу серед контингентів високого ризику інфікування, проведе-

но польові пілотні дослідження в місті Харкові серед жінок sex-business за участю офіцерів ООН з питань боротьби з ВІЛ/СНІДом Л. Ходкевичем, В. Лакумалані та ін.

Результати роботи консультантів ВООЗ використано під час розроблення конкретних проєктів профілактичних заходів на теренах України, а в 1996 році у зв'язку зі спалахом ВІЛ/СНІДу в портових містах Одесі та Миколаєві в Україні працювала Міжнародна комісія з оцінки та експертизи державної політики України в сфері профілактики СНІДу та наркоманії у складі 19 експертів, головою якої був представник ВООЗ Свейн-Єрік Єкейд, а від України експертами виступили професори Е.І. Федоров та П.П. Рижко, якого включено як національного експерта і до складу Технічної ради ООН в Україні.

У травні 1996 року, враховуючи досвід харків'ян, уперше в Україні в Харківській області відбувся міжнародний семінар «Профілактика СНІДу серед ін'єкційних наркоманів», який сприяв розвитку нового напрямку профілактики ВІЛ/СНІДу серед груп високого ризику інфікування. Представник ООН в Україні пан Стівен Браун високо оцінив організацію проведення семінару і висловив письмову подяку голові Харківської обласної державної адміністрації, начальникові обласного управління охорони здоров'я та головному дерматовенерологу Харківської області.

П.П. Рижко — автор 25 монографій та книг, понад 450 наукових публікацій, посібників та інших видань, член багатьох редакційних колегій науково-практичних та популярних видань, шеф-редактор професійної газети «Грація», член Спілки журналістів України.

Громадська організація «Венус» у 2001 році виграла на конкурсі грант від Британської ради Об'єднаного Королівства на підготовку тренерів-волонтерів з пропагування здорового способу життя серед підлітків та молоді, що мешкають у сільській місцевості.

У 2010 році ГО «Венус» за підтримки Харківської обласної державної адміністрації, Головного управління охорони здоров'я Харківської обласної державної адміністрації та Департаменту охорони здоров'я Харківської міської ради сприяла участі дерматовенерологічної служби області у Всеукраїнському конкурсі «Кращий вітчизняний товар року», за підсумками якого служба отримала три дипломи, три золоті медалі і статус «Виробник кращих вітчизняних товарів 2010 року», а також нагороду «Золотий символ Конкурсу». У 2011 році на цій же виставці за історико-документальний фільм «Дерматовенерологія — еволюція, досягнення,

перспективи» медики Харкова здобули «Золотий диплом».

На базі Харківського клінічного шкірно-венерологічного диспансеру отримують професійну підготовку інтерни, магістри, клінічні ординатори, аспіранти, підвищують кваліфікацію з питань дерматовенерології лікарі суміжних спеціальностей (урологи, акушери-гінекологи, педіатри, наркологи, отоларингологи, хірурги, стоматологи, епідеміологи, фахівці сімейної медицини).

Систематично проводяться науково-практичні конференції, зокрема і міжнародні, семінари, конференції за програмами «День спеціаліста», «Школа передового досвіду», круглі столи з питань новітніх технологій, започатковано Слобожанські читання.

Дерматовенерологічна служба області розробила посібник «Етапність формування спеціалізованої медичної допомоги на засадах сімейної медицини в Харківському регіоні» (Дорожня карта з дерматовенерології), що співзвучно з сучасним реформуванням охорони здоров'я і плотними проектами, що впроваджуються.

Павло Петрович Рижко має дві вищі кваліфікаційні категорії за фахом «Дерматовенерологія» і «Організація та управління охороною здоров'я». Він також за сумісництвом працює на посаді професора Харківської медичної академії післядипломної освіти.

Павло Петрович Рижко — заслужений лікар України, один з найактивніших учасників громадського руху в Україні, входить до складу громадської ради при Міністерстві охорони здоров'я України, є співзасновником Української федерації сприяння охороні здоров'я, членом Президії Української Федерації роботодавців охорони здоров'я, головою Ради експертів УФРОЗ, головою Харківської обласної організації роботодавців охорони здоров'я, членом Ради Української асоціації спеціалістів із соціальної медицини та організаторів охорони здо-

ров'я, почесним президентом Української асоціації лікарів-дерматовенерологів і косметологів, головою Харківського обласного осередку Української асоціації лікарів-дерматовенерологів і косметологів, президентом ГО «Венус», членом правління Харківського обласного відділення Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності.

За вагоми особисті внески в розбудову галузі охорони здоров'я П.П. Рижко нагороджено:

- орденом «За заслуги» III ступеня;
  - орденом «Зірка Вернадського» I ступеня;
  - орденом Святого рівноапостольного князя Володимира III ступеня;
  - медаллю «За трудову доблесть»;
  - почесною відзнакою «Слобожанська Слава»;
  - медаллю Гіппократа (Міжнародна академія наук екології та безпеки життєдіяльності);
  - золотою медаллю імені М.В. Ломоносова;
  - срібною медаллю А.М. Підгорного;
  - грамотами Президента України, Кабінету Міністрів України, Міністерства охорони здоров'я України, Харківської обласної державної адміністрації, обласної ради, Харківського міськвиконкому, Ленінської районної у місті Харкові ради;
- відзначено почесними званнями:
- «Харків'янин року» (2001–2010 роки);
  - «Лідер України» — 2003 рік;
  - «Лауреат диплому «Золота Фортуна» — 2011 рік;
- почесними знаками:
- «Слобожанська Слава» — 2003 рік;
  - «Гордість Харкова» — 2010 рік;
  - «Честь і пошана» від Української дерматовенерології — 2011 рік.

Павло Петрович Рижко має заслужену шану і глибоку повагу серед дерматологічної спільноти України, численних колег та учнів. Бажаємо ювілярові міцного здоров'я, натхнення, нових творчих здобутків та оптимізму ще на багато років.

Президія Української асоціації лікарів-дерматовенерологів і косметологів

Редколегія «Українського журналу дерматології, венерології, косметології»